

2. Vraaggesprek met Tjeerd van der Zwan en Ferd Crone

Vraaggesprek met Tjeerd van der Zwan, voorzitter van de VFG en burgemeester van Heerenveen en Ferd Crone, VNG-bestuurslid en burgemeester van gastgemeente Leeuwarden. Marijke stelt hen dezelfde vraag: "Wat is de grootste uitdaging?" Tjeerd van der Zwan geeft als antwoord: "De ontwikkeling van de lokale democratie. Gemeenten worden steeds meer het eerste aanspreekpunt als het gaat om het overheidsoptreden in Nederland. Het bewaken van de democratische legitimiteit zie ik daarbij als één van de belangrijkste opgaven. Een opgave van de VFG is: hoe zorg je nu dat de goede voorbeelden worden gedeeld? In september is er een groot festival 'Lokale Democratie' en daar worden die voorbeelden gepresenteerd. In Fryslân zijn veel mooie initiatieven op het gebied van lokale democratie. In Heerenveen bijvoorbeeld moet een van de oude wijken helemaal opnieuw ingericht worden. Door middel van loting zijn inwoners van de wijk geselecteerd, die kunnen meepraten met de gemeente over de ontwikkelingen, want zij weten het beste wat zij willen in hun dagelijkse leefomgeving."

Ferd Crone geeft aan dat hij sneller knopen doorhakken als een uitdaging ziet. Via het sociaal domein zijn gemeenten dichterbij de wijk gekomen. Hij heeft goede ervaringen met wijk- en dorpentteams. "Die teams moeten elkaar nu zien te vinden, en samen met buurtondernemingen moeten mensen geholpen worden en moet het leven in de wijk prettiger worden." Marijke vraagt hoe je voorkomt dat dat een vrijblijvend agendapunt is. Ferd Crone geeft aan dat men beslissingen moet durven te nemen. Hij zegt: "Van een aantal van 33 gemeenten in Fryslân gaan we naar minder dan twintig. Desondanks moet er samengewerkt worden tussen gemeenten. Geen grote gemeente kan het alleen zonder regio en omgekeerd."

De heer Van der Zwan merkt op dat de meningen tussen gemeenten over het beleid vaak verdeeld zijn. En dat de VFG wat dat betreft vooral op het proces zal moeten sturen. Marijke vraagt hoe je van een silodenkende organisatie naar de netwerkorganisatie gaat. De heer Van der Zwan geeft aan dat dat een discussiepunt is bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Hij zou de VNG het advies willen geven om vooral ook te kijken naar de provinciale afdelingen. "Bij de opvang van vluchtelingen en statushouders is er een prachtig netwerk gevormd door de VFG, samen met de Veiligheidsregio en de provincie om te kijken hoe de crisisopvang in Fryslân goed georganiseerd kan worden en hoe de integratie van statushouders verloopt. In het sociaal domein lag een grote decentralisatieopgave. Een aantal wethouders in Fryslân heeft een netwerk gevormd om de knelpunten te bespreken." Marijke vraagt op welke punten het wringt. Van der Zwan noemt het herindelingsdossier en de grote bestuurlijke drukte in Fryslân. Hij zegt: "Het proces van herindeling moet verdergaan en bijvoorbeeld rond Drachten en Heerenveen zijn nog wel wat slagen te maken. Kan de VFG dat proces faciliteren zonder dat op inhoud de link wordt gelegd?"

De heer Crone noemt de energietransitie, waarvoor een eerste plan met scenario's gemaakt is. "Het is evident dat stad en platteland elkaar nodig hebben, niet alleen voor mobiliteit maar ook voor opwekking van energie. Samen met ondernemers, de provincie en het waterschap wordt gekeken naar oplossingen. Dan merk je dat de kennis verdeeld is over de verschillende organisaties. Als men elkaar gunt dat die kennis gedeeld wordt, dan kunnen er scenario's bedacht worden waaruit de bestuurders kunnen kiezen, en dat gebeurt nu te weinig." Vanuit de inhoud wil hij graag meer overlegtafels hebben met mandaat.

Marijke vraagt hoe Crone en Van der Zwan aankijken tegen de belangenbehartiging in Den Haag. Ferd Crone noemt het feit dat hij en Van der Zwan beide deel uitmaken van het VNG-bestuur en dat zij op die manier heel goed de Friese belangen kunnen behartigen. "Landelijk gezien loopt Fryslân voorop met projecten in het sociaal domein en op het gebied van de energietransitie." Tjeerd van der Zwan noemt Ferd Crone een enorme lobbyist met uitstekende contacten in Den Haag. Hij zegt: "De VFG is gehuisvest in het stadhuis van Leeuwarden, op termen waarop een ander niet binnenkomt, en ook op andere terreinen steunt de hoofdstad van Fryslân de Vereniging van Friese Gemeenten en dus de andere Friese gemeenten heel erg." Van der Zwan bedankt Crone voor die houding en hoopt dat hij die nog vele jaren kan volhouden. Ferd Crone merkt op dat de VFG soms te lief is en nog niet aan tafel zit met de formateurs en dat de Friese gemeenten de financiële speelruimte moeten krijgen voor de uitvoering van het sociaal domein.

Marijke vraagt ten slotte aan de heer Van der Zwan: "Als voorzitter van de VFG ga ik nog beter werken aan...?" Hij antwoordt: "... de profilering van de gemeente als eerste overheid voor de burgers."